

Avtale mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig folkeparti og Venstre

om jordbruksoppgjøret 2014

Avtalepartene (heretter samarbeidspartiene) ønsker å legge til rette for et miljøvennlig, bærekraftig og fremtidsrettet landbruk med både store og små bruk i hele landet. Det er et mål at norsk landbrukspolitik skal stimulere til økt matproduksjon med intensjon om økt selvforsyning, blant annet av hensyn til norske forbrukere og av beredskapshensyn. Jordbruket bidrar til andre viktige samfunns-goder enn mat, slik som ivaretagelse av norsk kulturlandskap, reiseliv og spredt bosetting. Vilkårene for drift er forskjellige i ulike deler av landet. Samarbeidspartiene mener derfor at det må opprettholdes en differensiering i virkemidlene, som legger til rette for en variert bruksstruktur og sikrer bærekraftig produksjon på jordbruksarealene i hele landet. For samarbeidspartiene er eiendomsretten og bøndenes rammevilkår til å drive næringsvirksomhet viktig.

Samarbeidspartiene er enige om å styrke bruk som har ressursgrunnlag til å være heltidsbruk, samtidig som variert bruksstruktur i hele landet opprettholdes. Samarbeidspartiene har på denne bakgrunn funnet grunnlag for å foreta visse justeringer av strukturprofilen som lå i proposisjonen. Det legges til rette for et enklere virkemiddelsystem som opprettholder en variert bruksstruktur.

God rekruttering til landbruket er avgjørende for å opprettholde en landbruksnæring i hele landet og kunne øke matproduksjonen. Det er viktig for samarbeidspartiene å føre en landbrukspolitik som gir ungdom framtidstro, lyst og muligheter til å satse på landbruket som yrke.

Samarbeidspartiene er enige om at klimaforliket skal styrkes og at klimagassreducerende tiltak, som blant annet fremkommer i Klimakur, i landbruket følges opp.

Samarbeidspartiene viser til at avtalepartene i Samarbeidsavtalen var enige om at avtaleinstituttet i landbruket opprettholdes, og at det skal legges vekt på forutsigbarhet og reformer som kan gi økt lønnsomhet. Samarbeidspartiene understreker at forhandlingsinstituttet ligger fast, og at det for kommende oppgjør er avgjørende at instituttet ikke undergraves. Framtidige oppgjør bør følge vanlig praksis ved at Stortinget slutter seg til landbruks- og matdepartements proposisjon om jordbruksoppgjøret, og ikke er gjenstand for forhandlinger i Stortinget. Samarbeidspartiene er enige om at statens tilbud til fremtidige jordbruksoppgjør skal være i tråd med de føringene som ligger til grunn i innstillingen til dette årets jordbruksoppgjør og innstilling 8 S (2013-2014).

Samarbeidspartiene er enige om at statens tilbud skal sikre landbruket forutsigbare rammevilkår som kan bidra til at næringens samlede lønnsomhet kan bedres i årene som kommer. Det er avgjørende at utøverne i landbruket skal kunne ha en inntektsutvikling på linje med andre grupper.

Samarbeidspartiene er enige om at regjeringens forslag til Stortinget sikrer jordbruket en gjennomsnittlig inntektsvekst på linje med andre grupper fra 2014-2015, og er i tråd med gjeldende inntektsmålsetting. Samarbeidspartiene har funnet grunn til ytterligere forbedringer i inntektsmulighetene for årets jordbruksoppgjør, for blant annet å styrke grunnlaget for rekruttering til næringen og økt matproduksjonen.

Samarbeidspartiene anerkjenner at norsk landbruk står overfor utfordringer. Disse må tas på alvor og møtes med kunnskapsbaserte løsninger og ny forskning.

Samarbeidspartiene er enige om at om følgende partsammensatte utredninger må ferdigstilles ila 2015:

- *Forenkling* i landbruket.
- Landbrukets utfordringer i møte med *klimaendringene*.
- *Økt rekruttering*

Samarbeidspartiene er enige om å legge til rette for omstilling og rekruttering i landbruket og er enige om å bevilge 250 mill. kroner over budsjettet sammenlignet med Prop. 106 S (2013-2014).

Samarbeidspartiene er enige om:

- Det skal opprettholdes en variert bruksstruktur som utnytter jordbruksarealene over hele landet. Strukturprofilen justeres på følgende måte i forhold til Prop. 106 S (2013-2014):
  - Driftstilskuddet til melkebruk, ku og geit, økes med 2000 kroner. Dette innebærer at bevilgningen over post 74.11 økes med 19,3 mill. kroner.
  - Satsen for husdyrtilskudd til ammeku økes med 100 kroner for de første 50 dyr. Dette innebærer at bevilgningen over post 74.14 økes med 7 mill. kroner.
  - Satsen for husdyrtilskudd til sau og ammegeit økes med 200 kroner for de første 100 dyr. Dette innebærer at bevilgningen over post 74.14 økes med 136 mill. kroner.
  - Kvalitetstillegg lammeslakt reduseres til 500 kroner. Dette innebærer at bevilgningen over post 74.14 reduseres med 99 mill. kroner.

- o Kvalitetstillegg kjeslakt økes til 300 kroner. Dette innebærer at bevilgningen over post 74.14 øker med 500.000 kroner.
  - o Arealtilskuddet til frukt i sone 5-7 økes med 300 kroner pr. dekar. Dette innebærer at bevilgningen over post 74.17 økes med 3,5 mill. kroner.
  - o Arealtilskuddet til grønnsaker i sone 1-5 økes med 200 kroner pr. dekar. Dette innebærer at bevilgningen over post 74.17 økes med 12,8 mill. kroner.
  - o Arealtilskuddet til bær i sone 1-7 økes med 300 kroner pr. dekar. Dette innebærer at bevilgningen over post 74.17 økes med 7 mill. kroner.
  - o Arealtilskuddet til korn i sone 1-4 økes med 17 kroner pr. dekar. Dette innebærer at bevilgningen over post 74.17 økes med 49 mill. kroner.
  - o Tilskudd til fruktlager opprettholdes. Dette innebærer at bevilgningen over post 77.17 økes med 13 mill. kroner. Distriktstilskudd frukt, over post 77.17, reduseres tilsvarende.
- God rekruttering til landbruket er avgjørende for å kunne øke matproduksjon og nå andre mål.
    - o Bevilgningen til avløsning for ferie og fritid økes med 24 mill. kroner, over post 78.11. Satser og tak økes innenfor denne rammen.
    - o Tidligpensjonsordningen er viktig for rekruttering ved tidligere overtakelse av gårdsbruket, og partene er enige i at denne videreføres. Det bevilges 15,2 mill. kroner til å opprettholde tidligpensjonsordningen på dagens nivå over post 78.16.
    - o Tilskudd til rådgivning og HMS økes med 3 mill. kroner over post 77.13.
- Samarbeidspartiene mener det er viktig å stimulere til økt produksjon av økologiske produkter og det foreslås å øke tilskudd til utviklingstiltak for økologisk jordbruk. Dette innebærer at det avsettes 10 mill. kroner under post 50.11.
- Samarbeidspartiene ønsker et miljøvennlig landbruk for å redusere forurensningen til vann og luft og bevare spesielle kulturlandskap, samt å ta vare på freda og verneverdige bygninger.
    - o Det bevilges det 6,5 mill. kroner til regionale miljøprogram over post 74.19.
    - o Det avsettes 40 mill. kroner under post 50.11 til Spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL).

- o Det avsettes 3 mill. kroner under post 50.11 til Klima og miljøprogram.
- o Det avsettes 2 mill. kroner under post 50.11 til prosjekter knyttet til biogass.
- o Det avsettes 10 mill. kroner under post 50.11 til Bioenergiprogrammet.

Samarbeidspartiene er enig i retningen i dette jordbruksoppgjøret. Samtidig er det viktig at overføringene er målrettede og på denne bakgrunn innføres et beløpstak på husdyrtilskudd per foretak på 560 000 kroner.

For å øke melkeprodusentenes tilpasningsmuligheter og bedre mulig utnyttelse av det lokale ressursgrunnlaget og kapitalen, innføres et felles produksjonstak for alle melkeforetak på 900.000 liter.

Samarbeidspartiene er enig om at V og KrF skal involveres i utforming av mandat til utvalget som skal se på omsetningsområder for melkekvoter. Videre skal detaljer i mandatet til utvalget utformes i samarbeid med relevante aktører.

Oslo, 28. mai 2014

Line Henriette Hjemdal

Pål Farstad

Morten Ørsal Johansen

Ingunn Foss